

Femke Merel: jurk
(Soaked in Luxury).

Olivier: trui
(Ondersteboven
Puck). Broekje
(House of Jamie via
Ondersteboven
Puck).

FEMKE MEREL VAN KOOTEN

‘Ik ben een *vechter*’

Femke Merel van Kooten (37) is onafhankelijk lid van de Tweede Kamer en onderdeel van de Parlementaire onderzoekingscommissie Kinderopvangtoeslag. De politica is meermalen tegengewerkt in Den Haag, maar blijft trouw aan haar principes. Daarom richtte ze een nieuwe partij op: ‘Splinter is een sociale, groene en liberale partij, maar wel liberaal zoals het ooit bedoeld was: die mensen in hun kracht zet en de vrijheden die ze verdienen bewaakt.’

tekst Katja Brokke | fotografie Fiona Ruhe for smanagement.co.uk | styling Tamara Botter

Er staat een Grogu-popje, oftewel Baby Yoda op de keukentafel waaraan Femke Merel van Kooten en ik zitten. Het maakt sinds afgelopen Sinterklaas deel uit van het huishouden in Woerden. “Samuel en ik hebben het samen gekregen,” vertelt de politica. “Samuel is gek op *Star Wars* en ik ben fan van *The Mandalorian*. Zelfs mijn ringtone komt uit de serie.” Samuel (10) is de zoon van Frank van Kooten (36), de man van Femke Merel. Met zijn ex heeft hij ook nog dochter Elizabeth (12). Met zoontje Olivier (2) vormen ze een harmonieus samengesteld gezin. “De openingszin van Frank op Inner Circle was: ‘Wat denk jij als je een schoen langs de snelweg ziet liggen? Hoe komt die daar?’ Ik dacht: oké, hij ziet er leuk uit en zo, maar dit is wel een beetje weird! Na een dag stuurde hij een nieuw bericht: ‘Verzin jij anders een openingszin, want deze werkt blijkbaar niet.’” Femke Merel lacht als ze terugdenkt aan 2017, het jaar waarin ze Frank ontmoet. Het ijs was gebroken en al snel spreken ze af. Het is liefde op het eerste gezicht. “Sindsdien hebben we het er altijd over als we een schoen langs de weg zien liggen.”

Femke Merel groeit op in Brandwijk, een gehucht in Zuid-Holland. Ze heeft een pony, leest veel, struint door de omliggende weilanden en fietst vele kilometers om met haar vrienden af te spreken die allemaal rondom Brandwijk wonen. “Ik herinner me vooral dat ik eindeloos tegen de wind in moest fietsen en deze op de een of andere manier altijd draaide, waardoor ik nooit wind mee had.” Omringd door het vele groen ontstaat de liefde voor natuur en dieren. Omringd door het geloof ontstaat haar interesse in wat mensen beweegt. Femke Merel kijkt terug op haar tijd in het dorp: “Ik groeide op in een heel christelijke omgeving. Wij woonden tegenover een Nederlands hervormde kerk, ik ging naar een christelijke middelbare school, die naast een streng gereformeerde school stond. Mijn moeder geloofde wel, maar niet actief. Ik zag leeftijdsgenootjes worstelen met het geloof en dat heeft mij heel erg beziggehouden: wat beweegt mensen om zichzelf vanuit geloof

allerlei beperkingen op te leggen en hoe kunnen ze daaruit losbreken als ze dat willen? Kinderen werden zó beschermd opgevoed dat ze vaak niet verder keken dan de grens van het dorp; je werd er zo honderdvijftig jaar teruggeworpen in de tijd.” Vanuit deze vraagstukken verdiept de jonge Femke Merel zich in het existentialisme. Op zestienjarige leeftijd leest ze boeken van Sartre en Nietzsche. De vrouw tegenover mij lacht het een beetje weg. “Ik was een vreemde eend in de bijt. Ik was serieus, een nerd. Ik ging helemaal mee in de romantiek van hoe je kunt worden wie je bent en hoe je uit moet gaan van je eigen kracht. Ik kon moeilijk uit de band springen, heb nooit op een tafel staan dansen. Ik richtte liever een boekenclub op.”

Omdat Femke Merel slecht tegen onrecht kan, gaat ze rechten studeren in Utrecht,

maar al gauw komt ze erachter dat de rechtenstudie helemaal niet over rechtvaardigheid gaat. “De meesten van mijn medestudenten wilden naar de Zuidas en dan zou de grote klapper wel komen. Ik vroeg me alleen maar af wat ze bezielde. Was dat nou waarvoor ik studeerde? Mij ging het om het helpen van mensen en onze kwetsbare natuur.” De ambitieuze wereldverbeteraar in de dop besluit daarom om er nog een paar studies naast te gaan doen: filosofie, een paar vakken economie en een minor literatuur. Na tien jaar rond ze haar studie rechten af.

Dan onderbreekt Frank voorzichtig het verhaal van zijn vrouw en zegt dat hij Olivier gaat ophalen. Hij is bij opa en oma, die twee straten verderop wonen. Ik heb even tijd om op een rijtje te zetten waar Femke Merel, begin twintig, allemaal mee bezig was: rechten, ►

‘Zijn openingszin was: ‘Wat denk jij als je een schoen langs de snelweg ziet liggen? Hoe komt die daar?’ Ik dacht: oké, hij ziet er leuk uit, maar dit is weird!’

Pak (Soaked in Luxury).
Top (Inwear). Pumps
(privébezt).

Olivier: trui (Ondersteboven Puck). Broekje (House of Jamie via Ondersteboven Puck). Schoenen (Koel4Kids).
Frank: kleding (privébezit).

‘Olivier maakt stormbanen: via een krukje naast de bank, over de leuning in de kussens en dan met een zweefduik in de mand van de hond’

filosofie, economie en literatuur. Daarnaast werkte ze bij een advocatenkantoor en een zonnebankstudio én zet ze voorzichtig haar eerste politieke stappen als vrijwilliger bij de Partij voor de Dieren. Duidelijk is dat ze vanaf jonge leeftijd al ontzettend gedreven is.

“Vanaf het moment dat ik stemgerechtigd was, ben ik mij gaan verdiepen in politiek. Ik las alle partijprogramma’s, maar ik voelde mij niet gerepresenteerd. Ik volgde debatten

en zag een toneelspel. Dat is nog steeds zo, ik vind dat echt afschuwelijk; het hokjesdenken en groepen tegen elkaar opzetten. Van links tot rechts, ze doen het allemaal en het wordt alleen maar erger. Politici kunnen ook niks meer zeggen zonder de spindokters van een partij. Het zijn alleen nog maar platgeslagen campagneleuzen die je hoort. Ik geloof het gewoon niet, ook toen niet. Vanwege de inzet voor natuur, dieren en een leefbare aarde ben ik bij een nieuwe partij, de Partij voor de Dieren, gaan kijken hoe ik mij nuttig kon gaan maken voor dit land. Ik begon er als vrijwilliger en het voelde als thuiskomen.”

Het gaat snel bij de PvdD met de ambitieuze twintiger. Na haar vrijwilligerswerk wordt ze na de gemeenteraadsverkiezingen in 2014 gevraagd als fractiemedewerker bij de gemeenteraadsfractie, in 2015 wordt ze Statenlid en in 2016 is ze kandidaat voor de Tweede Kamerlijst. “Tot mijn verbazing kwam ik op plaats vijf terecht en tot ieders grote verrassing haalden we vijf zetels. Ik kreeg alle dossiers waar ik van droomde: mensenrechten, vrouwenrechten, lhbtqi+-rechten, kinderrechten, gezondheidszorg. Een van mijn pijlers was het verbieden van kindermarketing.”

Ondertussen komt Frank binnen met Olivier. Als het jochie ontdekt dat er een vreemde aan de keukentafel zit, verstoopt hij verlegen zijn hoofdje in papa’s nek. Van politiek gaan we over naar wat ditjes en datjes. We blikken even terug op Franks mislukte openingszin, op hun eerste vakantie samen, op de eerste ontmoeting tussen Femke Merel en zijn kinderen en hoe het is om samen te leven. Femke Merel is dol op Samuel en Elizabeth en betreft ze meerdere malen nadrukkelijk bij haar verhalen. “Ik wilde graag jong moeder worden, maar dat is er nooit van gekomen. Onze eerste ontmoeting vond ik heel spannend, maar ik kwam terecht in een warm

bad. En gelukkig wilde Frank nog een kindje.” In 2018 is Femke Merel zwanger van Olivier. Blij nieuws voor het koppel, alleen heeft ze er dan nog geen benul van dat ze de volgende negen maanden bijna alle zwangerschapswalen die je kunt bedenken af kan vinken.

“Al snel kreeg ik zwangerschapssuiker, waardoor ik zes keer per dag bloed moest prikken en rond de 21 weken kreeg ik last van bekkeninstabiliteit. ’s Nachts had ik restless legs. Ik kon me vroeger nooit zo goed voorstellen wat dat inhoudt, totdat ik midden in de nacht in bed lag te luchtfietsen. Door het carpaal tunnelsyndroom had ik maandenlang gevoelloze vingers, zelfs tot ver na de geboorte van Olivier. En toen ik in het ziekenhuis lag om ingeleid te worden, ontdekten ze dat ik zwangerschapscholestase had, een aandoening waardoor gal niet goed doorstroomt en zich in de lever ophoopt. Ik vond het allemaal best traumatisch. Nee, het was geen leuke aanloop naar de bevalling.”

Ik kon me vroeger nooit zo goed voorstellen wat dat inhoudt, totdat ik midden in de nacht in bed lag te luchtfietsen. Door het carpaal tunnelsyndroom had ik maandenlang gevoelloze vingers, zelfs tot ver na de geboorte van Olivier. En toen ik in het ziekenhuis lag om ingeleid te worden, ontdekten ze dat ik zwangerschapscholestase had, een aandoening waardoor gal niet goed doorstroomt en zich in de lever ophoopt. Ik vond het allemaal best traumatisch. Nee, het was geen leuke aanloop naar de bevalling.”

Met veertig weken en vijf dagen besluiten Femke Merel, Frank en de artsen dat het genoeg geweest is. De aanstaande moeder kan niet meer en wordt ingeleid. Ondanks alles wil Femke Merel geen ruggenprik of andere verdovende middelen, want natuurlijk heeft ze alles gelezen wat er te lezen valt over het bevallen van een kind, óók over de risico’s van verschillende medicatie. “Ik wilde geen stoffen in mijn lichaam pompen die niet goed voor mijn kind zijn, maar toen ik anderhalve dag lag te vechten voor anderhalve centimeter ontsluiting zeiden ze tegen me: ‘Of je neemt een ruggenprik, of het wordt een spoedkeizersnee.’” Femke Merel besluit de ruggenprik te nemen waarna ze al snel volledige ontsluiting heeft en mag gaan persen. “Gelukkig heb ik vanaf toen alleen maar mooie herinneringen aan ►

‘Door het carpaal tunnelsyndroom had ik gevoelloze vingers, zelfs tot ver na de geboorte van Olivier’

de geboorte van Olivier,” vertelt ze. “Omdat ik op een baarkruk beviel, heb ik mijn zoon zelf aan kunnen pakken.” De jonge moeder werkt op dat moment bij de PvdD en besluit stellig dat ze Olivier straks gewoon meeneemt naar Den Haag om hem daar te voeden. Desnoods neemt ze hem aan de borst mee naar de interruptiemicrofoon, verkondigt ze in verschillende media. “Ik vind dat ontzettend belangrijk, ja. Het is een wonder als borstvoeding lukt en als ik zo gezegend ben, ga ik dat ook doen en tot een succes maken. Daar zet ik veel voor aan de kant.”

Hoewel Femke Merel zich in eerste instantie als een vis in het water voelt bij haar partij, komt ze na haar zwangerschapsverlof van een koude kermis thuis.

“Tijdens mijn hele verlof, ook na de geboorte van Olivier, heb ik niks van mijn fractievoorzitter (Marianne Thieme, red.) gehoord, dus toen ik bijna weer aan het werk ging, stuurde ik haar maar een berichtje. Dat het misschien handig was om mijn terugkomst even te bespreken.” Thieme belt Femke Merel vervolgens op en zegt onder andere dat ze volledig achter haar voornemen staat om in de Kamer te voeden. De jonge moeder voelt zich gesteund. Maar in het weekend voordat ze terugkeert, krijgt ze weer een telefoontje: de partij heeft in overleg besloten dat ze Femke Merel nog eens vier maanden extra verlof ‘gunnen’. Dat zwangerschapsverlof bestaat in de Tweede Kamer overigens nog maar tien jaar en duurt altijd vier maanden. Of je nou in het ziekenhuis belandt of niet. “Dat is een van de dingen die ik wil veranderen,” zegt Femke Merel stellig. “In heel Nederland is het verlof wettelijk geregeld, zelfs voor zzp’ers. Maar in de Tweede Kamer heb je geen arbeidscontract en ben je geen zelfstandige. Je zit in een werknemersniemandsland. In dienst van het volk.” Als Femke Merel tijdens het telefoontje laat weten graag weer aan het werk te gaan en niet nog eens vier maanden verlof wil, wordt daar niet naar geluisterd. “Het werd mij maar niet duidelijk waarom ik niet terug mocht komen, totdat ik langs mijn fractie ging en een kamerlid van de PvdD tegen mij zei dat hij degene was die wilde dat ik langer wegbleef: ze konden er geen halve krachten gebruiken. Het was verkiezings-tijd en hadden tweehonderd procent inzet nodig.” Als Femke Merel dit hoort ontploft ze: “Ik werd zó boos! Dit was zó vrouwonvriendelijk! Ik heb de deur dichtgesmeten en Marianne Thieme gebeld om te vertellen wat er was gebeurd. Het bleek dat er,

‘Ze willen meer vrouwen in de politiek, maar het wordt ze totaal onmogelijk gemaakt’

met haar goedvinden, al was gebeld met de griffie en kandidaten op de lijst om mij te laten vervangen. Ik kwam erachter dat ze mij te lastig vonden binnen de partij. Ik was de luis in de pels van de luis in de pels. Ik wilde niet alleen opkomen voor de rechten van dieren, maar ook voor die van vrouwen en van de lhbtq+-gemeenschap, voor de zorg. Als ik Kamervragen stelde over de vergoeding van de glucosemeter voor diabetici, werd ik direct teruggefloten; dat was namelijk niet de bedoeling nadat de PvdD hun koers had veranderd. ‘Mensendingen’ moest ik aan de ‘mensenpartijen’ overlaten. Toen heb ik de partij verlaten.”

“Ik heb veel weerstand ondervonden van collega-Kamerleden toen ik wilde terugkeren na mijn zwangerschap.

Het is bizar dat zij de mensen zijn die vrouwen in Nederland vertegenwoordigen en zogenaamd verbaasd zijn over discriminatie op de werkvloer. Ze willen meer vrouwen in de politiek, maar het wordt ze totaal onmogelijk gemaakt.” Frank onderbreekt Femke Merel vanaf de bank: “Er mag ook wel naar de vrouwen zelf gekeken worden. Zoals met onze nieuwe partij. Mannen zijn veel sneller enthousiast en doen meteen mee, vrouwen wachten af en dan mis je de doordenderende politieke trein. Daardoor ontstaan scheve verhoudingen, moet je met quota gaan werken en dat is ook lelijk.” Femke Merel: “Ik ben wel voor quota, maar voor heel kortdurende. Ik wil geen baan of functie alleen omdat ik vrouw ben, maar ik zie ook dat het echt significant fout gaat op heel veel plekken.”

Vrouwenrechten zijn een van de speerpunten van Femke Merel en haar nieuwe partij Splinter, die ze eind vorig jaar met Frank oprichtte. Komende verkiezingen hoopt ze weer in de Tweede Kamer terecht te komen. Nu niet als eenmansfractie, maar ►

als partijvoorzitter. “Het idee voor een eigen partij ontstond toen het misging tussen mij en Henk Krol. Ik heb een missie en laat me daar niet vanaf brengen, zoals Krol dat wel deed door allerlei nare mensen in onze partij uit te nodigen.” Femke Merel doelt op haar korte avontuur bij de Partij voor de Toekomst, die op een gegeven moment fuseerde met partij GO van Henk Otten. Dit ging geheel achter haar rug om. Ik heb het idee dat Krol Femke Merel nooit heel erg serieus heeft genomen en de vrouw tegenover mij beaamt dat. Toch vroeg hij haar samen een partij te vormen. “Ik denk omdat hij zag dat ik succes had in de Kamer,” legt ze uit. “Ik haalde in mijn eentje moties binnen, zoals de zorgbonus. Ik heb dat als splintertje, dat onafhankelijk in de Tweede Kamer zat, toch maar voor elkaar gebokst. Ik ben het nooit eens geweest met de fusie, ik dacht dat we alleen een samenwerking aangingen op bepaalde punten, zoals het handelsverdrag CETA waar we beide tegen waren. Maar omdat Krol in het bestuur van de partij zat, heeft hij dat in zijn eentje kunnen beslissen. Bij Splinter is het bestuur gescheiden van de partij, zodat alle leden inspraak hebben.”

‘Zeg moedertje, moet jij niet naar huis?’

Femke Merel krijgt het naar haar hoofd tijdens een lange vergadering met Krol en Otten. Het is laat en Krol heeft het wel gezien. Hij gebruikt zijn vrouwelijke collega als excuus. “Ik stond perplex. Sorry, maar dat zeg je toch ook niet tegen Otten? Vadertje, moet jij niet naar je kind? Het is ontzettend seksistisch. Mijn rechten als vrouw zijn meerdere malen geschonden in de politiek, het is in Den Haag zó vrouwonvriendelijk! Iedereen is doodsbang voor hun plekje, bang dat ze alleen komen te staan. De Haagse slangenuil is niet voor niks zo beroemd en berucht. Het gekonkel, gelieg en gedraai dat jij meekrijgt als buitenstaander is echt, maar dan nog erger.”

Ondanks de gefragmenteerde samenleving en politiek, vindt Femke Merel Nederland nog wel een

mooie plek om een kind in groot te brengen. Ik vraag haar in wat voor wereld Olivier opgroeit. “Oef, dat is een gewetensvraag,” antwoordt ze nadenkend. “Weet je, ik geloof echt ontzettend in het goede van de mens. Misschien ben ik daar naïef in, maar ik wil geloven dat de mens het intrinsiek goed met de ander voorheeft. De overheid kijkt tegenwoordig met heel veel wantrouwen naar burgers. Kijk maar naar de toeslagenaffaire, dat is echt verschrikkelijk. Ik heb de verhoren als onderdeel van de Parlementaire ondervragingscommissie ervaren als één grote klucht. Het was alleen maar vingerwijzen. Of de sleepwet; mensen worden afgeluisterd, gecontroleerd. Ook de hele strategie rondom corona... Alles wordt opgelegd, in plaats van dat er een team is samengesteld om te kijken hoe ze het allemaal het beste konden communiceren. Hoe gaan we dit laten landen? Hoe nemen we de mensen mee? Ik wil weer een betrouwbare en dienstbare overheid, die opkomt voor haar burgers en vanuit vertrouwen opereert, en ik denk dat nu het moment is om dat voor elkaar te krijgen. Het hokjesdenken en gepolariseer zijn echt tot een anticlimax gekomen. Alle partijen storten in elkaar. Zo heeft D66 de mond vol van emancipatie en kansen voor vrouwen, maar binnenin de partij worden vrouwen gekneveld.” Femke Merel heeft het over mogelijke intimidatie van vrouwen door een prominent partijlid van D66. “Iedere vrouw die hoog op de lijst wilde komen, of überhaupt iets voor de partij wilde betekenen, moest eerst met een bepaald manspersoon naar bed.” De politica vervolgt haar uiteenzetting van de hedendaagse politieke praktijken: “Ik ben ook helemaal klaar met dat *woke*-gebeuren van links. Splinter is een sociale, groene en liberale partij, maar wel liberaal zoals het ooit bedoeld was: die mensen in hun kracht zet en de vrijheden die ze verdienen bewaakt. Als burgers onderdrukt worden, hoor je ze als overheid te ondersteunen, omdat ze in Nederland, als mens en individu, recht hebben op die vrijheden.”

Met haar eigen partij kan Femke Merel eindelijk gaan staan waar ze voor staat

om daar vervolgens met een rechte rug niet vanaf te wijken. “Het is zeker niet makkelijk geweest om te komen waar ik nu ben, maar ik ben een vechter. Splinter is een partij die ik tot nu toe in Den Haag miste: authentiek, transparant en wars van allerlei partijgekonkel.” ➤

‘De zorgbonus; ik heb dat als splintertje, dat onafhankelijk in de Tweede Kamer zat, toch maar voor elkaar gebokst’

Femke Merel: top (Part Two). **Olivier:** trui (Ondersteboven Puck). Broekje (House of Jamie via Ondersteboven Puck).

‘Splinter is een partij die ik in Den Haag miste: authentiek, transparant en wars van partijgekonkel’

Dan horen we wat gejammer van Olivier achter ons. Hij moet een dutje doen en Frank is onderweg naar boven, maar het jongetje heeft daar helemaal geen zin in.

Hij wil mama en begint te huilen. Femke Merel staat meteen op om Olivier, die in Franks armen zit, te knuffelen. “Ach liefje,” klinkt het. Dan loopt Frank de trap op. Femke Merel glimlacht. “Olivier is ook heel erg een papa’s kindje, hoor. Hij kan precies zo doen als ik hem heb en Frank gaat weg.” Net na de bevalling was het vooral Femke Merel die moeilijk los kon laten. Niemand mocht aan Olivier komen. “Ik was heel emotioneel en beschermend,” zegt ze. “Eigenlijk nog steeds. Ik zeg de hele dag door: ‘Kijk uit! Pas op! Niet vallen!’ De grote grap is dat Olivier met drie maanden al kon draaien. Stond ik om de twee tellen naast zijn bedje om te kijken of hij niet op zijn buik was beland. Met zes maanden kon hij al staan en vrij snel daarna kon hij lopen. Steeds sneller. Toen hij een maand of veertien was, maakte hij al stormbanen: via een krukje naast de bank, over de leuning in de kussens en dan met een zweefduik in de mand van de hond. Of hij rende over de rugleuning heen en weer of klom in de boekenkast. Mijn hemel! Gelukkig luistert hij heel goed. Hij is een zachtaardige jongen, maar heel actief en energiek. Altijd vrolijk.” Femke Merel sluit af: “Voor mij is het één grote oefening in loslaten.”

MEER FEMKE MEREL

Naam Femke Merel van Kooten-Arissen

Geboortedatum 9 november 1983

Geboorteplaats Huizen

Opleiding atheneum, bachelor rechten, minors: economie, filosofie en literatuur

Kind zoon Olivier (2)

Werk onafhankelijk Tweede Kamerlid en lijsttrekker van Splinter

Beste politicus ooit? “De baanbrekendste in de Nederlandse politiek was Suze Groeneweg, in 1918 de eerste vrouw in de Tweede Kamer der Staten-Generaal.”

Levensdoel? “De wereld beter achterlaten voor onze kinderen.”

Beste politieke boek? “*De opleiding tot redenaar* van Quintilianus en *Politieke emoties. Waarom een rechtvaardige samenleving niet zonder liefde kan* van Martha Nussbaum.”

Beste kinderboek? “Volgens Olivier *De gruffalo* en *De verhalen van kleine beer*.”